

Bliwa Livförsäkring ömsesidigt

Försäkringstekniska riktlinjer

Beslutade av styrelsen den 31 augusti 2011

Tillämpas från den 7 september 2011

Beredningsansvarig: Chefaktuarien

1. Tillämpas från

Tillämpas från *dagen efter* det att riktlinjerna skickats till Finansinspektionen.

2. Mål

Enligt 8 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), *FRL*, ska försäkringsföretag upprätta försäkringstekniska riktlinjer, *FTR*. Riktlinjerna ska enligt 8 kap. 8 § *FRL* fastställas av Bliwas styrelse.

Riktlinjerna ska innehålla principerna för hur:

- premier bestäms
- försäkringstekniska avsättningar beräknas
- försäkringar återköps och belånas
- återbäring till försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade fördelas
- återförsäkring avges och tas emot
- soliditeten ska tillgodoses.

Riktlinjerna bör även ha det ytterligare innehåll som framgår av Finansinspektionens (FI) allmänna råd (FFFS 2011:12) om försäkringstekniska riktlinjer och försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

FTR kompletteras av vd:s instruktion med försäkringstekniskt beräkningsunderlag, *FTB*. Målet är att de tillsammans utgör underlag för planering, beräkning, styrning och kontroll av försäkringstekniska beräkningar.

3. Ansvar

Styrelsen beslutar om *FTR* och vd beslutar om *FTB*. Chefaktuarien är här till ansvarig för att *FTR* och *FTB* hålls aktuella och kompletta. I detta ansvar ligger att föreslå ändringar när så behövs. Chefaktuarien ansvarar även för att *FTR* skickas in till FI så snart styrelsen godkänt riktlinjen, samt för regelefterlevnaden avseende *FTR* och *FTB*. Vidare bestämmelser om ansvar för regelefterlevnad finns i styrelsens riktlinjer om intern styrning och kontroll.

Riktlinjerna avser all försäkring som Bliwa tecknar. Riktlinjerna kan ändras även för redan tecknade försäkringar, såvida ändringen inte strider mot de försäkringsvillkor som gäller för försäkringarna i fråga. Ändringar och avsteg från riktlinjerna ska godkännas av Bliwas styrelse och framgå av styrelseprotokoll.

4. Bliwas verksamhet

Bliwa har koncession för livförsäkring i form av:

- livförsäkring och tilläggsförsäkring (klass I)
- lång olycksfalls- och sjukförsäkring (klass IV)
- skadeförsäkring i form av olycksfalls- och sjukförsäkring (klass 1 och 2).

Samtliga produkter tecknas huvudsakligen som gruppörsäkring, dvs. försäkringar som meddelas enligt gruppavtal till grupper av individer. Gruppörsäkring kan avse personalgrupp, föreningsgrupp, ekonomigrupp, grupp av premiebefriade gruppörsäkringar eller annan på förhand bestämbar grupp individer.

Bliwa meddelar även individuell personförsäkring som grundas på kundavtal mellan Bliwa och en motpart, där motparten är en arbetsgivare eller annan företrädare för en på förhand bestämbar grupp individer.

Bliwa meddelar endast riskförsäkringar. Riskförsäkringarna kan meddelas som såväl kapitalförsäkring som pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen. Vissa av Bliwas produkter är tjänstepensionsförsäkringar enligt definitionen i 1:8 FRL och vissa är det inte.

5. Bestämning av premier

5.1 Principer för försäkringstekniska antaganden

För premierberäkningen ska bland annat göras antaganden om dödlighet, sjuklighet, driftskostnader och andra för respektive produkt relevanta antaganden. Viss marknadsanpassning kan också göras, dock begränsas denna av de teckningslimiter och den beslutsordning som anges i styrelsens teckningsriktlinjer och vd:s teckningsinstruktioner.

5.1.1 Dödlighet

Dödlighetsantaganden ska bygga på Bliwas erfarenhet samt på prognoser över framtida dödlighetsutveckling i Sverige. Även andra undersökningar och i sammanhanget relevant statistik ska beaktas, t.ex. branschstatistik och befolkningsstatistik. Separata dödlighetsantaganden kan göras för olika försäkringskollektiv till följd av sådana riskförhållanden som bedöms påverka dödligheten.

5.1.2 Sjuklighet

Sjuklighetsantaganden ska bygga på Bliwas erfarenhet av detta samt på prognoser över framtida sjuklighetsutveckling i Sverige. Även andra undersökningar och i sammanhanget relevant statistik ska beaktas, t.ex. branschstatistik och befolkningsstatistik. Antaganden om sjuklighet ska omfatta såväl insjuknande som avveckling för inträffade sjukfall.

Separata sjuklighetsantaganden ska kunna göras för olika försäkringskollektiv till följd av sådana riskförhållanden som bedöms påverka sjukligheten.

5.1.3 Driftskostnader

Premierna ska belastas med avgift för driftskostnadsuttag. Avgiftens storlek ska bygga på Bliwas erfarenhet och kan vara olika för olika produkter. Avgiften kan också differentieras, till exempel med hänsyn till avtalat premiebetalningssätt eller till huruvida administration utförs helt eller delvis av annan. Belastningen ska inom rimlig tid syfta till att täcka varje respektive försäkringsgrens faktiska kostnader.

5.1.4 Olycksfall

Olycksfallsantaganden ska bygga på sannolikheten för försäkringsfall och försäkringsfallens omfattning i de respektive moment som ingår i olycksfallsförsäkring. Dessa antaganden ska bygga på Bliwas erfarenhet samt annan relevant statistik och information.

5.2 Andra risker

Bliwa ska företa kollektiv riskbedömning för en grupp innan gruppavtal om försäkring ingås. Bliwa ska också, i den utsträckning detta bedöms erforderligt beroende bland annat på avtalets utformning och gruppens sammansättning, göra individuell riskbedömning innan försäkring meddelas en viss individ. Omfattningen av Bliwas riskbedömning ska vara beroende bl.a. av försäkringens art och innehåll.

Den försäkringsbara gruppen ska vara avgränsad och på förhand bestämbar. Bliwa ska särskilt beakta risken för moturval och försöka minimera denna risk.

5.3 Uppföljning av premier

Bliwa ska årligen se över premiesättningen på produktnivå. För att begränsa risken för moturval kan det i vissa fall finnas skäl att även följa upp premiesättningen på avtalsnivå.

6. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

6.1 Principer för försäkringstekniska antaganden

När försäkringstekniska avsättningar beräknas ska bland annat antaganden om sjuklighet, avkastning, skatt och driftskostnader användas. För försäkringsklassen olycksfallsförsäkring ska göras avsättningar för framtida utbetalningar i samband med reglering av anmälda skador, i enlighet med Bliwas praxis och erfarenhet.

För Bliwas bestånd av tjänstepensionsförsäkringar ska avsättningarna beräknas med aktsamma antaganden. Dessa antaganden ska följa FI:s tolkning av aktsamhetsbegreppet. För övriga produkter ska metoden för att fastställa antaganden följa FI:s föreskrifter och allmänna råd, där det för närvarande endast existerar föreskrifter om ränteantagande.

6.1.1 Sjuklighet

Inträffade sjukfall kan avse både premiefriade försäkringar och sjukförsäkringar. För försäkringstekniska avsättningar ska Bliwa använda antaganden om hur inträffade sjukfall avvecklas. Dessa antaganden ska bland annat bygga på Bliwas erfarenhet samt prognoser över framtida sjuklighetsutveckling. Separata sjuklighetsantaganden kan göras för olika försäkringskollektiv till följd av riskförhållanden som bedöms påverka sjukligheten.

6.1.2 Avkastning (ränta) och skatt

För tjänstepensionsförsäkring ska Bliwa tillämpa aktsamma ränteantaganden. För övriga försäkringar ska gälla att räntan maximalt får motsvara det högsta ränteantagande som enligt FI:s vid var tid gällande föreskrifter och allmänna råd får tillämpas. Bliwa har rätt att ta ut avgift för avkastningsskatt genom minskning av antagen ränta.

6.1.3 Driftskostnader

De försäkringstekniska avsättningarna belastas för framtida driftskostnader, inklusive skaderegleringskostnader. Belastningen utgörs av ett procentuellt påslag på avsättningen, och avgiftens storlek bygger på Bliwas erfarenhet och kan vara olika för olika produkter till följd av till exempel att Bliwas kostnader för skadereglering förväntas bli olika stora.

6.2 Försäkringstekniska avsättningar

De försäkringstekniska avsättningarna utgörs av summan av livförsäkringsavsättningarna enligt punkt 3.3, avsättningar för oreglerade skador enligt punkt 3.4 samt avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker enligt 3.5.

6.3 Livförsäkringsavsättning

Avsättning till livförsäkringsavsättning ska ske vid försäkringsfall i form av dödsfall i livförsäkring med periodisk utbetalning. Livförsäkringsavsättningen beräknas som kapitalvärdet av framtida utbetalningar.

Avsättning ska också ske i annat fall där behov finns såsom till exempel om en försäkring är slutbetald eller för så kallad seniorförsäkring.

6.4 Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska göras för fastställda ersättningar som förfallit till betalning men inte utbetalats, sjukräntor, samt inträffade men inte rapporterade skador.

Sjukräntor för premiefrielse ska utgöras av kapitalvärdet av de underliggande premier som skulle ha erlagts under den tid då premiefrielse pågår. Sjukräntor för sjukförsäkring ska utgöras av kapitalvärdet av de försäkringsersättningar som enligt vid var tid gällande försäkringsvillkor för produkten i fråga ska erläggas under den tid som arbetsförmågan pågår.

Avsättningen avseende inträffade men inte rapporterade skador ska beräknas enligt antaganden som bygger på Bliwas erfarenhet av eftersläpning av rapportering av inträffade skador. Hänsyn ska tas

även till kända händelser som kan antas öka antalet skador som kommer att efteranmälas eller storleken på de förväntade framtida ersättningar som ska utbetalas.

För produkter där utbetalning av ersättning enligt villkoren först är möjlig ett antal år efter inträffat sjukfall, till exempel förtidskapital, ska avsättning för oreglerade skador beräknas separat.

6.5 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

För skadeförsäkringsrörelse som bedrivs inom Bliwa ska avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker beräknas enligt aktuariellt vedertagna metoder, i den mån denna typ av avsättning är aktuell.

7. Återköp, belåning och flytt av försäkringar

För riskförsäkring existerar inget upparbetat tillgodohavande hos Bliwa. Därför gäller inte i något fall rätt att återköpa eller belåna av Bliwa meddelad försäkring. Inte heller gäller någon rätt för försäkringstagare, försäkrad eller annan berättigad att behålla försäkringen efter avslutad premiebetalning (fribrev).

Med hänsyn till försäkringens art har försäkringstagare inte rätt att flytta försäkringens riskinnehåll till annan försäkringsgivare om inte sådan rätt skrivits in i gruppavtalet.

Gruppensionsförsäkring kan innehålla föreskrift om att ett i gruppavtalet angivet livförsäkringsbolag ska överta ansvaret för försäkringen vid den försäkrades död. Det utbetalande Bliwa ska i så fall gottskrivas ett belopp motsvarande kapitalvärdet av pensionen.

Något återköpsvärde för övrig försäkring gäller inte.

8. Periodiska utbetalningar

Periodiska utbetalningar inom livförsäkring förekommer endast för produkter med dödsfallsskydd, så kallade aktualiserade familjeskydd eller efterlevandepensioner. Utfallande belopp är bestämt på förhand genom försäkringsvillkoren.

9. Hantering av överskott och underskott - Principer för återbäring

Underskott i försäkringsrörelsen hanteras genom uttag från konsolideringsfond.

Överskott som härrör från försäkringsrörelsen sätts av till konsolideringsfond. Uttag ur konsolideringsfond får göras bl.a. för att tilldela återbäring, när Bliwas långsiktiga konsolideringsbehov är tillgodosett. Bolagsstämman beslutar om uttag ur konsolideringsfond.

Principerna för beräkning av återbäring, återbäringsmodellen, beslutas av styrelsen. Uppdelningen av tillgångar mellan tjänstepensionsverksamhet och övrig verksamhet återspeglas i modellen.

Vd beslutar om vilken återbäring som ska tilldelas kommande kalenderår efter förslag från chefaktuarien, utifrån den av styrelsen beslutade återbäringsmodellen.

Återbäring kan tilldelas i form av:

- indexuppräkning av försäkringsförmåner
- premierabatter
- utbetalad återbäring
- utökat försäkringsskydd.

10. Förräntning av försäkringsbelopp som förfallit

För de fall där försäkringsbelopp förfallit till betalning men där utbetalning ännu ej skett, ska Bliwa betala ränta i enlighet med villkoren. Principen är att ränta betalas enligt 6 § räntelagen (1975:635) om dröjsmålet varat längre än 30 dagar.

11. Återförsäkring

11.1 Avgiven återförsäkring

Bliwas återförsäkringsskydd ska omfatta sådana risker som överstiger Bliwas självbehåll. Självbehållet ska väljas så att en lämplig avvägning ur såväl risk- som administrativ synpunkt uppnås.

Bliwa kan också under speciella omständigheter teckna återförsäkring av andra skäl. Detta gäller främst i de fall då Bliwa inte anser sig ha tillräcklig erfarenhet av en viss produkt och då Bliwa genom återförsäkringen kan få tillgång till sådan kompetens.

Vid val av återförsäkrare ska Bliwa särskilt beakta återförsäkrarens kompetens, erfarenhet, soliditet och servicegrad.

11.2 Mottagen återförsäkring

Bliwa har för närvarande ingen mottagen återförsäkring.

12. Soliditet